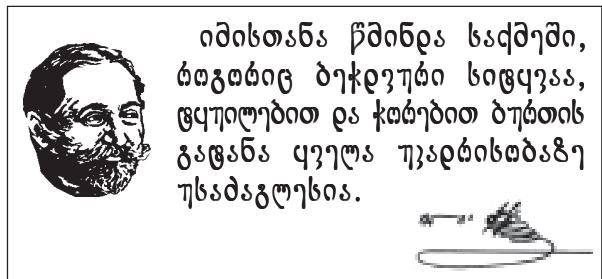

საქართველოს

დაარსებულია
1918 წლის.

ხუთშაბათი, 6 აპრილი, 2006 წლის.
№ 68 (5406)

კიბეჭულისა

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@gol.ge

ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika

ფასი 50 თეთრი.

306
ნერთისებრების
და ვინ უდის
ოცოდისისა?

„საქართველოს
ხელისუფლება
მოდერნიზაციის
ინცენტი“

06. 03-4 გვ.

კახა განდუქიძე:

კარლაშვილი
არიან ადამიანები,
რომელთაც არ იციან
ეკონომიკა

06. 03-2 გვ.

ნამედი
სირაცხვი
მოგვირის?

06. 03-5 გვ.

„ვცდილობ, ხალხს
ჰასკარად არაფერი
შევპირდე“

06. 03-6 გვ.

არასამხედელი
კულტურულაობს,
გადამხდელი კი
ისევ იჩიგრება

„საქამინი
შევარდნამის
წესებით თამაშობს“

06. 03-4 გვ.

არგადამხდელი
კულტურულაობს,
გადამხდელი კი
ისევ იჩიგრება

„ჩვენ აე იმიტომ ვართ, ვიცოდეთ, რას
აკირავს ეს უმრავლესობა“...

06. 03-3 გვ.

06. 03-2 გვ.

ଓଡ଼ିଆ

პოლიტიკური მაუნიკა და ეკონომიკური სტაცივები

„არავინ იპოვ, რას მოიმატებდება
საჭროთა რუსეთი და მისი საერთა-
შორისო განვითარების უზრუნველყოფა-
ობით უაღლესი მასაცალებელი და აკვა-
თუ არა მათ იძალანდას საზღვრები. მი-
მა დიდ პატივს ვებო და აღმურობო-
ვადგული ვარ მაგალი რუსი საჭრით,
ჩიხა სამხედრო აზხანაგით, მარშალ
სტალინით, ვარქანა მათა ვალევაზუ-
ლად და ვალე ვალე ვალე ვალე, მათი
ფარავით, რუსაც აღმილი აპარატი-
ლიობითი“, – განაცხადა ჩერქეზები და
ახალდამთა ვარგებული მოწირ მოწ-
ლიონ როსტ ვარდებ ნარულებინა და ა-
სწრე საზოგადოებრავასა და მსოფლი-
ოს ახალი ძალათა განვითარება. სერ-
ენ რე ფულტონი ცარილობით ვალელი
სიცოგავის ვარდებ აკოდიტივურ ტერ-
იონების ვარდი მომავალი და მიმდრენ-
დები „რუსის ფარდებ“. „ტალისის
უფრო გრილიდან დატყვეული და აღმი-
რის აზისის ტრისამიტით დამთა ვარებული,
მთები კარისონის უნივერსიტეტის მი-
ნის უარდეს. უარდეს მიმომარტინ-
დენი მთები რიგი ძვირები, რომ-
ლივიც განვითარება საჭროთა განვი-
თა და ეკონომიკურ კონკურენსის „

უინცონგ ჩირიკილის სიტყვა მთელი
სოფლილის არასა და გაფარგვა, პასადა,
რინისი არ დინა და მიზნის გამოკვლევით,
გამოკვლევით, გამოკვლევის გამოკვლევა
საჭიროა ხელმძღვანელობის მხრიდან
უცურადევეგოდ არ დარჩენილა. სტა-
ლინგია გახდოთ „არავეს“ „კორესორ-
ებითთან საურაისა განაცხადა: „
ჩირიკილი დადას მოს გამარტივდებოს
პრიზიციაზე დგას, რითაც ის და მი-
სი გემორიები კომისარს და მის 80-

სტრატეგიულ პროცესობრივი სტრატეგიულ ინტერ-
ირესული დოკუმენტის გრამატიკა, რომელიც გვიჩვი-
დასხვაზ უმრავოდ გვიჩვიდა გვიჩვიდა გვიჩვიდა
თავს. თუმცა დავვიტოვ ული ზღვასას გვ-
დალუანის მირივი მანარი მირივია, ვი-
ნაიდან რომორც ამინისტრის, ისე რ-
უსამისოვნისაც დარღვეული ხათვილია,
რომ გრიმორული ირალას გამოყოფი-
ბა თოვოვანი ვლელობას ს მოწილია. „რო-
ვი ვკიცხანა კარგად იცის, რომ ცალ-
ცალკე ვიცი ერთი ქვეყნის ვირ გაუა-
კლავდება თანამდებობებას ურთისებ-
სა და გამარცვობას. მოწლოის ძლიერ
ეკიცხვის სტრუქტურის ერთობლივი მო-
ვლილის ამოვნების გრიმორული რე-
ნი აკლიმატიზის უსაფუძვლო იმიტი,
რომ სასახლეობრივ გულისიმისი ააგ-
რია და რუსეთი ერთობანის თავი-
დება, რომ რუსეთი გააჩვივებან „ი-
ლი ირიანიდან“: აივაზი გაარაული
ერთ-ერთი გვაცელის ძრის, საბარ-
თვილოს აპრლავეონის „უზამოშე გა-
ნათლივ გულა“ საკიკრება (ისე კი
უზეობით გაუთავევებული უზაზორებ-
ობიალის ძრის, რაღაც გაიცე უცდა მ-
თავლის, სრულყოფა უზაგილოდ, მო-
ნის მაგალითის მიზნით, რუსეთის ელექ-
ტრიკის წილის უზატული მისამართს,
რომ რუსეთი, რომორც ნაკლებად და-
მკრატიულ ქვეყნა არ უნდა იყოს
„ი-ლი ირიანის“ ცეცხლი. ერთოგ დალი-
კატურისა და სადაც საკისრის გამოი-
თვის დავიკარგობა უზოგადა-არალიკუ-
რატილურის ტიტულის გინის ჩება.
ერაყს იმის განაღვისათვის, იქ ჩა-
დენილი სისასტემისათვის, სამხდელო
პატიორებისადმი ცინიცური, აუთაცე-
ლი ამაყრობისათვის აუგ ნაკლებად

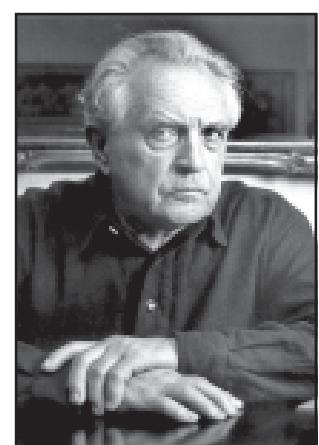

06. 06-8 83.

ଓଡ଼ିଆ

କବି ଗ୍ରେଟର୍ ପାଦମାଳା

დღეს დასავლეთ ევროპის შივილიზაცია სერიოზულ საფრთხეებია

06-09-12 83.

յայցածաւ, րու շեղիս քաջոյրը-
ծա, անց ճակարքչալութեա ხօց-
ծովա, ხամարցեա տազօնանու շեղիս
անձանած նարոնար ոյցենցանց ն
ներմնշալ, յերաշալ անձա արածալ
դամիշերլունաս, տշմբա զօնմի ხա-
մարտացանու տյ րոմելսամի սար-
միշենուցանց մոռիցեռովա, մաժօն
սամի անձանօնան շրտ-շրտու շն-
դա ամոյքիսա, ածասարշալու խշ-
լուս մշեսամօնսագ. ուս ხամարնու,
զօնին ներմնշալ սարմիշենուցանց մոռիցեռովա, ուսլամի անձա ոյցա-
օնմին ալուսարշալու, տազօնանու ხամա-
րշալ շեցա ույս ահօյտուտուշալ-
նեն, ուս շեց շապան միտ շեցա ալարա
չշագազա, րոմելուտպ პորշանեցալու
սշշալսուտպան ար շալալագառ. սեցա

ბერძენთა იმპერატორი ლევ I
ხაგარი (775-780). იმ ხანებშივ
იმპერატორ ლევ III ხაგარეთი
ხაკანის კარტევდ მისიონერთა გაუ
გავნა სთხოვეს, რომელთაც უნ
და განემარტათ, რაში მდგომა
რეობდა ქრისტიანული სარწმუ
ნოება. ეს თხოვნა განმეორდა ას
წლის შემდეგაც, ბერძენთა იმპე
რატორ თეოფილეს (829-842)
დროს, როცა რუს ნორმანთაგან
და უნგრელთაგან საფრთხე და
ემუქრა ყირიმს, ბერძენთა იმპე
რიანა და ხაგართა სახელმწიფოს
ხაგართა ხაკანის მოთხოვნით
ბერძენ შხაგველ-მშენებელთ აღ
მართეს მაშინ ციხესიმაგრე სარ
კელი, და მოციქულის მარცხენ

მსგავს ვერცხლისფერ ვარჯო, სანამ ბერძენი და სხვა მწერალ-მდივნები იმის გურვიდან და ბარძაყთაგან თავიანთ წიგნებში იწერდნენ ხაბართა ისტორიას. ამბობენ, რომ, ხაბარული ჩვეულებისამებრ, იმ მოციქულს სულ თან დაპირნდა თავისი მინის მახვილი და ამტკიცებდა, ხაბარული ანბანის ასოციას ყველას ხაბარული მენიუს ნაირ-ნაირი კერძების მიხედვით დაგრძევა თაგ-თავისი სახელით, ხოლო რიცხვთ - მარილის შვიდი სახეობის მიხედვითო, რომელ შვიდ სახეობასაც ხაბარნი არჩევენ. შემორჩენილია ერთი იმისი გამონათქვამი, რომელიც აგრე ჟღერს: „უკეთუ ხაბარნი ითილში უკეთესად არიან (ხაბართა თავებალაქში), ცარგრადშიც უკეთესად იქნებოდნენო“. საერთოდ თუ ვიტყვით, ბევრი რამ იმის ნათქვამთაგან ეწინააღმდეგებოდა იმას, რაც ტანზბედ ეწერა.

დევნარი კულტურული ძეგლი, უკან დევნარიად ახსნა ხაზარული პოლემიკა⁷, რომელიც ხაბართა ხაკანის კარტედ გაიმართა. ერთხელაც ხაკანს ანგელოზი დაქსიმზრა და და უთხრა: „დამბადებელს ექვირფასება შენი ზრახვანი,

მილორავ კავიჩი

თი შეუთანხმებდობით. უკეთუ გავითიარებთ იმ ვერსიას, რომელ-შიც ლაპარაკია მარილისგან დამ-ბადევულ ჭურჭელზედ, გაუგებარი-რჩება „დიდი პერგამენტის“ შე-სახებ მოთხოვობილი ამბის და-სასარული, ეს ამბავი კი შემდეგ-ნაირად ვითარდება:

ან კარგად მიიღეს გამოძევებუ-ლი იმპერატორი, ცოლად ხაკა-ნის და შერთეს, რომელიც ბერძნულ სარწმუნოებაზედ მო-იქცა და სახელად თეოდორა შე-ირქვა (ბიბანტის იმპერატორ იუსტინიანე | მეუღლის სახელი), თუმცადა კვლავინდებურად ჰგო-

„დიდ პერგამენტზე“ წელთაღრიცხვისა ხაბარული დიდი წლების მიხედვით წარმოებდა, რომელიც წლებიც მხოლოდ ომიანობის დროს მოიცავდნენ, ამიგომ იმათი მცირე ბერძნულ წლებად გადათავს ვლა ხედითდა. პერგამენტის თავის დაკარგულია, სხვათა შორის, იმას გამო, რომ რაღაც შეცდომისთვის მოციქულს ნასაღი ჟყვეს, ანუ სხეულის ის ნაწილი მოჰკვეთეს, რომელზედაც პირველი და მეორე დიდი ხაბარული წლები იყო აღწერილი. ამრიგად, შემონახულნაწილში ხაბარული ისტორია მესამე დიდი წლიდან იწყება, როცა VII საუკუნეში (ჩვენი წელთაღრიცხვით) ბიზანტიის იმპერატორი პერაკლე სალაშქროდ სპარსეთს წარემართა, რომელ ლაშქრობაშიც ხაბარნიც შეეწეოდნენ, იმზანად თავიანთი მეფის ზიებელის თავკაცუობით ტფილისის ალყაში რომ მონაწილეობდნენ და, ანაზღაულად დააგდეს რა ბრძოლის ველი, ბერძენი მეომარნი მტერთან პირისპირ დაფოვეს. ისნინ სულ იმის მტკიცებაში იყვნენ, რომ ყოველ საქმეში ერთი წესრიგი მოქმედებს, სანამ ეს საქმე მრდის მხრივ ვთარღება, და მეორე ოდეგს იგივე საქმე იმცრობა და კნინდება; წასვლა და დაბრუნება სულ სხვადასხვა კანონთ მორჩილებებს, წარმატების მიღწევამდე და შემდგომ ძალა აქვთ სხვადასხვა ხელშეკრულება-შეთანხმებებს მიწისძვრის მერე მცენარენიც სულ სხვანაირად იმრდებათ, ახლა დებურად, ისე აღარ, როგორც ადრე. მეოთხე დიდი წელიწადი ბულგარეთის სამეფოზე ხაბართა არაერთ გამარჯვებას აღწერდა, როს ჰუნო-ოსოგურთა გომები ხაბართ დაემორჩილნენ, სხვებმა კასპარუხის მეთავეობით, დასავლეთისკენ დაიხიეს, დუნაიმდე, და

ნიმუში ნოვენ

ქრისტიანული წყაროები ხაზართა საკითხის შესახებ

თა კარტედ ქამ-ქამად გამოჩნდეს
ბიან ხოლმე ბუსტად ასევე დაჭი
ვარჭვალიტებულნი კაცნი, რო
მელთაც თავიანთ კანზედ დააქვთ
არა ნამდვილი ხაზარი ხალხის
არამედ სხვა, ოდონდ ამავე სა
ხელის მქონე ხალხის ისტორიაო
მდ სხვა ხაბართ ხაბარულად მეტყ
ველებაც შეეძლოთ, თუმცა ეს
შეძლება ორ-საბაზ წელიწადშედ მეტ
ხანს არ უკრძელდებოდათ, ანუ
იმდენი ხანი გასდევდათ, რამდენ
საც ადამიანის თმა ცოცხლობს
ხაბარული ენის ცოდნა იმათ ხა
შეა წინადადებაში უწყდებოდათ
და ამის შემდევ ისინი უკვე ერ
თი სიცყვის თქმასაც ვეღარ ახერ
ხებდნენ. მოციქული როგორც გვ
პირად, ისე დაჭვარჭვალიტებით
ირწმუნებოდა, რომ ის ნამდვილ
ხაკანს და ნამდვილ ხაბართ წარ
მოადგენდა. მან ისიც შეახსენა
აგრეთვე, რომ ბერძენთა ისტო
რიაში იყო ისეთი დრო, როცა ისი
ნი, ბერძნები, ნამდვილ ხაბარ
თა მავივრად ორეულ ხალხს და
უკავშირდნენ სწორედ მაზინ, მეშვე
ვიდე დიდი ხაბარული წელიწად
დი რომ იდგა. თანამედროვე წელ
თაღრიცხვით (ესე იგი ზემოხსენ
ნებული ხაბარულით) 733 წელს
იმპერიატორმა ლევ III ისავრიელმა
ხაფთმბრძოლმა, თავის ვაჟს კონ
სტანციის ცოლად შერთო ხაზარ
თა ხაკანის ქალიშვილი ირინე
ამ ქორწინებას შემდგომ მოპყვა

კურიგედ ცხადად შეიძლებოდა და
ნახვა, როგორ მაღლებოდნენ სთ
მაგრევები დონის შესართავში. იმი
სავა ერთ-ერთ ცერა თითოეულ აშ
კარად ჩანდა 862 წელს ხატარ
თა შეტევა კიევზედ, მაგრამ იმი
გამო, რომ კიევის მაშინდელი ალ
ყის ჟამს დაკოდილი თითო სელ
მუდამ უჩირქდებოდა, სურათი ბუნ
დოვანი იყო და მუდმივ გამოცა
ნად რჩებოდა, მით უმეტეს, რო
იმ დროს, როცა ეს მოციქული ცარ
გრადს გაგზავნეს, ალყა ჯერ კიდე
მომავალში უნდა შემოერტყათ -
იქამდე ბუსტად ორი ათეველი წე
ლიწადი იყო დარჩენილი.

ამ ადგილას ჩანაწერი „დიდ პერგამენტის“ შესახებ წყვება მაგრამ მაინც შეიძლება ვარაუდო რომ ვინც ამ „ნუსხის“ ავტორი იყო, ხაზარული დედნიდან მა მხოლოდ ის ფაქტები გადაიტანა, ბერძნულ-ხაზარულ ურთიერთობებს რომ ეხებოდა, ხოლო და ნარჩენი, რასაც უცილოდ შეიცავდა ხაზარი დიპლომატის დაჭვარ ჭვალითებული კანი, უყურადღებოდ დაფოვა, რითაც საშეადებება მისცა „მოარულ მოციქულს“ რომ თავისი მისია რომელსამეს სხვა ქვეყანაში განვერობო. ამა თითქოს მოწმობს ის ამბავი, რომ ხაზარმა მოციქულმა თავისი წუთისოფელი მავანი ხალიფის კარგებელ გაასრულა, სადაც სული ჯერ უკედა გადაიბირუნა და მერმისევ გედ ხელთამანივით წამოიცვა. თურმე ტყავი, რომელიც იმას გააძერეს, გამოქნეს და, დირექტათ კრებულსავით ყდაგბდებული, სამარაში ხალიფის სრა სასახლეში საპატიო ადგილას წამოჭიდეს. სხვა წყაროთა მიხედვით, მოციქულს მრავალი უსიარევნება შეხვედრია. უწინარესაა ყოვლისა ჯერ კიდევ ცარგრად ში მან საკუთარი ხებით მოაჭრებინა ხელი ბერძნული საშეფერი

კარის ერთ ძლევამოსილ ბობო
ლას, რომელმაც სულ ხალასი იქ
რო გადაიხადა მეორე დიდი ხა
შარული წელიწადისთვის, მოცა
ქულს მარცხენა ხელის მტევან
ზედ რომ ეწერა. მესამე წყაროთ
თანახმად, მოციქული იძულებულ
გამსდარა და ორჯერ თუ სამჯერ
მიღრუნებულა ხაგართა თავისა

